

Magyarvilág Bécsben.

:: A Délmagyarország kiküldött munkatársától. ::

Tisza újévi beszéde nagy kavargást idézett elő Bécsben s bár nem aratott mindenütt egyforma tetszést, annyi tény, amit egyébként a *Neue Freie Presse* is elismert, hogy Tisza alakja már rég túlnőtt az ország határain és — az osztrák politikusokat is beleszámítva — ő a kettős birodalom első államférfia. Annak nemcsak mi magyarok tartjuk őt, de a bécsi közhangulat is. A minap Bécs egyik legelegánsabb kabaréjában, az *Apolló*-ban voltam. Ragyogó teremben ragyogó közönség. Közben-közben haretéri aktualitásokat is vetítettek vászonra. A többek között egy arcképsorozat. Kicsit hosszadalmas, de a jellegzetesség okáért elő kell sorolnom, kiknek a képei jelentek meg a vásznon: Krobotin, Ferenc Ferdinánd, Boroevics, Dankl, Tisza István, Conrad, Hindenburg, Müller, az Emden kapitánya, Wendingen az U. 9. parancsnoka, Emmich (Lüttich), Bascher (Antwerpen), Zeppelin, Kluck, a nagy trónörökös, a württembergi herceg, Enver pasa, a szultán, Vilmos császár és Ferenc József.

Ebben a hosszú sorozatban tehát az egyetlen államférfi: Tisza István gróf, a többi pedig mind katoná, beleszámítva az uralkodókat is. És — ami jellemző a hangulatra: az első tapsok Tisza István képének a láttára hangzottak. Az első pillanatban huszharmincan tapsoltak, de már a következőben az egész földszinten, a páholyokban, a karzaton, a terem minden zegzugában verődtek össze a tényerek, őszintén és lelkesen.

A néphangulat, az igazi nép igazi hangulatának tanulmányozására új reggelen benyitottam egy zsufolásig megtelt kávéházba. Hogy milyen publikum lehetett bent, talán elég felemlítenem, hogy egy kávé és egy sütemény ára összesen 18 fillér. Letelepsem. Hallgatom a hamisítatlan bécsi dialektusban folyó politizálást.

— Hja, die Serben, die Serben, sóhajtja el magát az egyik. S megkezdődött az eszmecsere szerb visszavonulásunkról. A legnagyobb hadi tudós a kiszolgáló pincér volt. Ő mindig mindent jobban tudott, mint a vendégek. Végeredményképpen megállapítottam, hogy a szerb dolgok miatt Bécsben éppen olyan a hangulat, mint mi nálunk. Nem is ez érdekelt engem. Kíváncsi voltam, mit beszélnek és mit tartanak rólunk. Ha egyenesen megkérdem őket, az őszinteséget illetően megbizhatatlan választ kapok. Itt provokatornek kell lennie az embernek. Belelegyedek tehát én is a beszédbe:

— Biztosan a magyarok az okai a mi szerb kudarcunknak.

Mint egy megbolygatott méhkas, felzúdult az egész kávéház:

— Hogy érti, hogy érti ezt? és ez inkább fenyegetés volt, mint kérdés.

— Hát ugy, — válaszoltam hidegvérűen — hogy ők a Kárpátok megvédését erőszakolták és így nem tudtunk elég katonát küldeni Szerbiába.

— Röcht habns khabt (igazuk volt), még mindig okosabb megvédeni Magyarországot, mint meghódítani akár két Szerbiát is — vélekedett az egyik.

A másk:

Über die Ungarn lassen wir nichts kom-

men (a magyarokat nem hagyjuk szidni, ők a legbátrabb emberek a világon).

Egy harmadik:

— Kikérjük magunknak, hogy bárki is ne szépen nyilatkozzék a magyarokról.

Es mikor láttam őket így felháborodni, szinte fenyegetően, szerettem volna valamennyit megölelni.

Szilveszter-éjjel. Bécs belvárosának kelles közepén, Pincehelyiség, elegáns vendéglő. Éjfél után. Mulató vendégek, férfiak és nők vegyesen. A hangulat forró, emelkedett, mindenekfölött pedig zajos. Egy hosszú asztalnál ülnek vagy huszan. A nők hangosan, jóízűen kacagnak. Igazi szilveszter-éj hangulat. Mintha erre az éjszakára megfeledkeztek volna arról, mi történik odafönt Galiciában, vagy odalent a szerb határon. Jobb fajtájú publikum, amit nem a viselkedésük, de az öltözködésük árul el. A nők és férfiak minduntalan brudert isznak és a bruderschaftot cuppánós esőkokkal pécsetelik meg. A láрма mind nagyobb. Vendégek jönnek, vendégek mennek. Két szép fiatal leány jön, egy fiatal ember és egy öreg ur. A fiu odakiált a zenesz-

— Herr Burián, den Honved husaren!

Amint az első akkordok elhangzanak a zongorán, elül a zaj, a láрма. Templomi esend és áhítat közepette elénekli a fiatal ember den Honved-Husaren. Szövegét írta: Kurt Robitschek, zenéjét: Robert Stolz, opus 185. A dal hevenyészett prózai fordítása, amelyet azért közlünk, mert most Bécs legnépszerűbb nótája ez:

— Hazájától távol a Dnjeszter partján, közel az ellenség hatalmas állásaihoz, kopasz fák alatt táboroznak magyar fiúk. Viharként intéztek ma a vörös ördögök attakot, megfutott az utolsó ellenség és elbujt mint valami féreg.

Lova mellett álmodozik János a hazájáról. Tizennyole esztendő, félig gyermek még, de már egész hős.

Vágtass huszár, vágtass a halálba! Fesd vérpirosra az ellenség földjét! Vágtass huszár, vágtass bele a világba, a magyarnak hősként kell élnie és meghalnia!

Szent ereklyéül az édes anyja vele adott honi földet egy batyuban, hogy mindig azon pihenhessen. Minden éjjel a feje alá teszi János e batyut s így honi földön álmodik János az Alföld pompájáról, álmodik vidám hegedűszóról, amikor esárdásba szólítja és a barna leány szeméből szerelem int felé.

Vágtass huszár stb.

Tovavonulnak a huszárok. Olyanok, mint a kemény érc, míg egy alattomos ellenséges golyó Jánost fiatal szíven találja.

Éljen: Győzelem! hallszik hangja, míg a lóról leesik... Lebukik a földre s édes anyja batyuját a feje alá fekteti. És így honi földön hal meg a királyért, mosolyogva és a szél elviszi az Alföldre a huszár hős hírét.

Vágtass huszár stb.

Adakozzunk a Vörös Kereszt Egyesületnek!

Segítsük a hadbavonultak családjait és az elesettek hozzátartozóit!

Nemcsak itt hallottam ezt a nótát, de mindenütt, ahol megfordultam és dal hangzott.

—gl.

Kétszázötven honvéd elfogott hafezer orosz.

A kolozsvári honvédek nagyszerű haditetteiről nem egy érdekes cikk számolt már be. Az alábbi hihetetlenül hangzó, de kétségkívül megtörtént esetet egy huszonegyes honvédzászlós beszélte el.

— November 25-én vagoniroztak ki hennünket Ormezőn. — Délélt 10 órakor már tüzben is voltunk s a további napokon részt vettünk azokban a dicsőséges harcokban, amelyek Homona visszafoglalására és az oroszok e helyen való betörésének teljes meghiusítására vezettek. Véres, mély harcokat vívtunk meg, de aztán mégis elégtételünkre szolgált, mikor kiadták a parancsot:

— *A határmagaslókat kell tartani.* A mi nem jelentett mást, minthogy az oroszok kitakarodtak az országból.

Aztán Galiciába kerültünk s részt vettünk azokban a győztes ütközetekben, amelyek *Höfer* jelentése szerint *23,000 foglyot és az orosz előnyomulás megtörését jelentették.*

— Volt itt részünk bőven nehéz és fárasztó csatákban. Hiába, a győzelmet nem adják ingyen! Az eset azonban, amelyet el akarok mondani, valóban nem tartozik a sablonosak közé s méltó arra, hogy külön feljegyezzük. Egy derék erdélyi ember lélekjelenléte és nagyszerű ötlete segített hozzá hennünket egy olyan sikerhez, amelyet a haditörténelem annalesei nem igen szoktak feljegyezni. B. és K. községek között állottunk Galiciában. Mintegy 250 emberből álló különítményünket tábori őrsre küldték ki Zilahi Sebess hadnagyunk vezetésével. Zilahi Sebess, aki a polgári életben egy erdélyi gimnázium tornatanára, a 62. gyalogezred tartalékos tisztje, de hozzánk osztották be. A kis csapatban én is ott voltam, az alábbiaknak tehát nemcsak koronatanúja, hanem része is vagyok. Elhagyatott, igazi istenverte vidéken voltunk Galiciának. A koromsötét éjszakában — be kell vallanunk — bizony *el-tévedtünk* s azon vettük észre magunkat, hogy *oroszok között vagyunk.* Vssza sem vonulhattunk, mert az oroszok észrevették s a sokszoros túlerővel szemben a legnagyobb hősiesség sem ért volna el semmit. Parancsnokunk azonban nem vesztette el a fejét. Egy botra fehér zsebkendőt kötött és egy kürtöst, meg megfelelő őrséget véve maga mellé, ki jelentette, hogy *ő most parlamentér, vizitbe megy az oroszokhoz.* A következő pillanatban már el is indult és elérve az orosz előőrsöket, a parancsnok után érdeklődött. Egy *őrnagy* elé vezelték. Hadnagyunk, aki pompásan beszél franciául, udvariasan bemutatkozott, közölte az ellenséges csapat parancsnokával, hogy azért jött, hogy *megadásra szólítsa fel.* Térképet vett elő, amelybe már előzőleg lerajzolta nem létező csapataink állását.

— *Uram!* — mondta — *önök körül vannak kerítve* s ha egy óra leforgása alatt meg nem adják magukat, könyörtelenül összelödozzük seregüket.

Az őrnagy megdöbönt s a mi különös szerencsénk, a környék különböző részein robbantások, ágyulövések zaja harsant föl. A mieink robbantottak föl hidakat a távolban. Ez és a valószínűleg szintén bejárt orosz előőrsök téves jelentései arra bírták rá az orosz parancsnokot, hogy megadta magát. *Hafezer ember gulába rakta fegyvereit s a mi kétszázötven emberünk szépen bekisérte a hafezer hadifoglyot a magyar táborba.* De azért mi is csak akkor éreztük jól magunkat, amikor távoleső csapatainknál voltunk. Kétszázötvenen így fogtuk el hafezer orosz. Zilahi Sebess kitüntetésre és rendkívüli előléptetésre terjesztették föl. Annyi bizonyos, hogy zseniális ötlete minden jutalomra érdemessé tette.